MĂRCI SPECIALIZATE PENTRU EXPRIMAREA APROXIMĂRII ȘI A IMPRECIZIEI ÎN ROMÂNA VECHE

CAMELIA UȘURELU
Universitatea din București

Introducere

Lucrarea de față analizează aproximarea în limba română veche, atât din punctul de vedere al structurii sintactice, cât și al interpretării semantice. O caracteristică a limbii române, inclusiv în perioada contemporană, este varietatea mijloacelor (morfosintactice, lexico-semantice, fonetice) folosite pentru exprimarea aproximației și a impreciziei. Majoritatea au caracter general, fiind folosite în diferite varietăți ale limbii: numerale precedate de adjectivul nehotărât **câteva** (***câteva sute*** *de manifestanți*), prepoziții care sugerează raportarea la un reper valoric cantitativ (***peste*** *două hectare*); două numerale juxtapuse (***zece-cincisprezece*** *oameni*; **o** lună, **două**); adverbe (**aproape** o tonă; **cam** două zile)[1].

Zafiu (2002) se ocupă de mijloacele lingvistice prin care se exprimă *nedeterminarea*. Fenomenul nedeterminării explicite este descris prin doi termeni generali, *imprecizie* și *vag*, „primul orientat spre modul de producere, al doilea spre efectul obținut" (Zafiu 2002: 364). Nedeterminarea privește fie gradul de specificare (cantitativă sau calitativă) a conținutului reprezentat, fie gradul de adevăr atribuit de locutor enunțului**,** fie gradul de angajare a locutorului în actul său de limbaj. Vagul poate interveni, la nivel referențial, în trei categorii de procese: identificarea, cuantificarea și determinarea.

Identificarea reprezintă desemnarea, asocierea unui referent cu un termen lingvistic (*Avea* ***un fel de*** *haină de blană*.). *Identificarea generică* se realizează prin elemente cu semnificație foarte generală: pronume și adverbe nehotărâte (*cineva, ceva, careva, undeva, cândva, cumva*), locuțiuni pronominale și adverbiale nehotărâte (*nu știu cine, cine știe ce, te miri cum*) sau substantive cu sens generic și cu valoare de substitute (*lucru, treabă, chestie*) (Zafiu 2002: 366). Cuantificarea reprezintă indicarea cantității avute în vedere dintr-o entitate graduală sau multiplă (*Avea o mașină* ***destul de*** *mare*.). *Imprecizia în cuantificarea unor mulțimi* se realizează prin adjective și

[1] Vezi și Stan 2009: 408.

BDD-V4338 © 2017 Editura Sitech
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-21 12:26:04 UTC)

pronume nehotărâte, când au rol de elemente partitive, prin adjective (*diverşi*) sau prin construcţii mai mult sau mai puţin fixe (*o mână de..., o mulţime de..., o groază de...*). Determinarea priveşte plasarea pe o scală prestabilită de unităţi de măsură şi se realizează prin adverbe (*cam, circa, aproximativ, aproape, spre*), prepoziţii (*pe, pe la, prin*), structuri formate prin coordonare (*între... şi...*) sau prin juxtapunere de numerale (*doi-trei*) (Zafiu 2002: 368-369).

Stoian-Krieb (2011) consideră că limba română cunoaşte patru tipuri de aproximare: aproximarea *propriu-zisă*, aproximarea *obţinută prin nedeterminare*, aproximarea *graduală* şi aproximarea *epistemică*. Dintre tipurile înregistrate şi analizate de Stoian-Krieb (2011), ne vom opri, în lucrarea de faţă, la aproximarea propriu-zisă, la aproximarea obţinută prin nedeterminare (aproximarea generică, cantitativ non-numerică, temporală şi spaţială) şi la aproximarea graduală. Lucrarea noastră va avea la bază un corpus de texte variate din punct de vedere stilistic, reprezentative pentru limba română din secolele al XVI-lea – al XVIII-lea[2].

1. Aproximarea propriu-zisă

Aproximarea propriu-zisă reprezintă operaţia de apreciere a unei cantităţi prin raportare la un punct de reper. În româna veche, punctul de reper poate fi un număr sau un punct în spaţiu. Raportarea la un număr stă la baza aproximării cantitativ-numerice, operaţia de evaluare numerică a unei cantităţi realizându-se prin construcţii cu tiparul Aproximator + Număr sau Număr + Aproximator. Aproximatorul, în calitate de modificator al unui nominal, aparţine, în româna veche, următoarelor clase morfologice:

a. adverb:

(1) **ca** (*au strânsŭ oastea Tărâi Munténeşti,* ***ca 30.000*** – Costin, *Letopiseţul*: 49)
aproape (şi amu făcuse ***aproape de 70.000*** *de oameni* – Costin, *Letopiseţul*: 95)
mai (*au zăbăvit acolo [...]* ***mai doi*** *ani* – Neculce: 324)
gata (*am cheltuit pe ĭazul de la moară de la Băbéni* ***gata 3800*** – Hasdeu, *Acte* (1573): 85)

b. prepoziţie:

(2) **cătră** (***cătră 70.000*** *de oaste ce avea tătărască* – Costin, *Letopiseţul*: 44)
la (*toată oastea va hi fost* ***la 8000*** *de oameni* – Costin, *Letopiseţul*: 192)
până (*şi să facă căzaci răiestrovi, adică de catastiv,* ***până 40.000*** *de oameni* – Costin, *Letopiseţul*: 124)
până la (*şi alţi boieri cu numărul* ***până la 50*** *de capete numai de boieri* – Costin, *Letopiseţul*: 96)
până cu (*singur hanul* ***până cu 70.000*** *de tătari* - Costin, *Letopiseţul*: 134)
până de (*Acolo şed* ***până de 20*** *de ani*. – Ureche: 75)

[2] Lucrările avute în vedere sunt atât texte originale, cât şi traduceri.

BDD-V4338 © 2017 Editura Sitech
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-21 12:26:04 UTC)

până în (*s-au apucat să le dè bani turcii câte 800 de pungi de bani pe anŭ,* ***păn-în 25*** de ani – Neculce: 154)

c. adjectiv nehotărât:

(3) **vr(e)o** (*era și a domnilor deosebi* ***vro 2000*** *de oameni* – Costin, *Letopisețul*: 69)

d. două numerale juxtapuse sau coordonate disjunctiv:

(4) Deci trei domnii căte ***500-600 de pungi*** de bani la înoituri (Costin, *Letopisețul*: 127)

să fie câte ***2-3 oameni*** (DÎR: 129)

și pentru ***2-3 ani*** *de ce să-i verse sângele* (*Anonimul Brâncovenesc*: 299)

noauo dărui rugăciuni ca ***doi sau trei****, chemându-se de numele tău, cearere a da făgăduiși* (*Liturghierul lui Coresi*: 133)

Există și situații în care aproximarea este dublu sau chiar multiplu marcată:

e. adverb + prepoziție:

(5) **ca la** (*în număr* ***ca la 800*** *de oameni* – Costin, *Letopisețul*: 195)

ca de (*atuncè de vârsta sa,* ***ca de 80*** *de ani* – Costi, *Letopisețul*: 77)

ca pre (*au putut a strânge Coneșpolschii hatmanul oaste și leșască și căzăcească,* ***ca pre 12.000*** *de oameni* – Costin, *Letopisețul*: 106)

f. adverb + adjectiv nehotărât:

(6) **ca vro** (***ca vro 6000*** *de oameni strânsură* – Costin, *Letopisețul*: 59)

g. adverb + prepoziție + adjectiv nehotărât:

(7) **aproape la vreo** (*să fie strânsă* ***aproape la vro 4000*** *de oameni* – Iorga, SD8: 43, apud Krieb-Stoian 2011: 164)

Frecvent înregistrată în textele din limba română veche, strategia adverbial-prepozițională se plasează în categoria *aproximării prin numeral* (engl. *number approximations*). Unui număr exact i se adaugă un cuvânt sau un grup pentru a semnala citirea „vagă" (*about 10*).[3] În asemenea situații, funcția semantico-pragmatică a aproximării este, cel mai probabil, expresia *dubiului intelectual* (Zafiu 2002), prin care vorbitorul încearcă să dovedească moderația judecății sale și prudența științifică, efectul urmărit fiind credibilitatea. Aceste construcții sunt denumite *numerale prepoziționale* (engl. *prepositional numerals* la Corver, Zwarts 2006) sau *numerale cu modificatori* (engl. *modified numerals* la Nouwen 2010). Din punct de vedere sintactic, construcțiile sunt analizate ca grupuri prepoziționale adnominale.

Chanell (1994) plasează astfel de construcții în categoria limbajului vag realizat cu ajutorul cuantificatorilor vagi non-numerici, caracterul vag fiind indicat cu ajutorul unor elemente lexicale vagi (lexeme sau grupuri), și nu cu ajutorul numerelor. Substantivul din construcție este fie un substantiv colectiv semi-gramaticalizat, fie un substantiv pur lexical cu sens metaforic.

[3] Vezi și Chanell 1994, Drave 2001.

BDD-V4338 © 2017 Editura Sitech
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-21 12:26:04 UTC)

2. Aproximarea obținută prin nedeterminare

2.1. Aproximarea generică

Aproximarea generică presupune non-individualizarea referentului. În funcție de tipul referentului (uman / non-uman), putem vorbi despre genericitatea persoanei și despre genericitatea obiectului. *Genericitatea persoanei* presupune „referirea nu la indivizi specifici, ci la entități colective, la grupuri (Kleiber 1990), al căror grad de nedeterminare este inerent, pentru că nu sunt precizate extensional, ci au limite neclare și caracter prototipic" (Zafiu 2003: 233-256). Genericitatea persoanei implică substituția unor nume de persoană cu termeni generici, de tipul: *unul, altul, cineva, altcineva, careva, câțiva, oricine, oarecine* etc.

În limba română veche, aproximarea prin construcții partitive și pseudo-partitive[4] reprezintă un procedeu major de realizare a categoriei nedeterminării. Corpusul propus și analizat în lucrare indică faptul că există două tipuri majore de aproximare prin construcții partitive și pseudo-partitive:

a. aproximare generică:

(8) ***mulți den derepți**, cei ce lucrà lu Dumnezeu* (Coresi, *Cazania a II-a*: 32)

b. aproximare cantitativă non-numerică:

(9) *Tăind **mulţime de turci** îi înecară în Dunăre* (Constantin Cantacuzino: 126)

În construcțiile partitive, nehotărâtele (pronume sau adjective) cer, de regulă, explicitarea totalității (Manoliu Manea 1968: 113). Prin urmare, primesc adjuncți partitivi introduși prin: *din/dintre* în limba actuală (*unii dintre ei, mulți dintre noi*) sau grupuri prepoziționale introduse prin *de (*de + adverb: *unii de acolo, mulți de aici*), cu ajutorul cărora se delimitează totalitatea din care fac parte. Cantitatea mare se exprimă în construcții de tipul *o mulțime de oameni* (*o ploaie de bani, un potop de vedete, o inundație de personalități, un stol de vedete, o turmă de candidați*[5]), iar cantitatea mică, în construcții de tipul *o mână de oameni* (*un pumn de bani, o poală de bani*).

În limba veche se înregistrează o multitudine de construcții pseudo-partitive de tipul S1 + de + S2, unde S1 este un substantiv cu rol funcțional (Tănase-Dogaru, Uşurelu 2015a):

(10) *cum sânt **o samă de oameni** de nu le place mireasma acelora flori scumpe* (*Șeapte taine a besearecii*: 252)

În limba veche, însă, apar și cuantificatori de tipul: *un întuneric de oameni, un buluc de turci, o drâmbă de oști, o samă de stupi, o palmă de loc de sămănat, o funie de moșie, o mână de oameni* etc. (Stoian-Krieb 2011: 181-187). Interesant este cardinalul *întunerec* cu sensul de „zece mii", calc după sl. *tĭma,* frecvent în textele traduse din slavă (Frîncu 1997): cinci *înturĕrece*, cinci *întunĕrece*, *înturĕrece* de svinți, *înturĕrecu de înturĕrece*, *untunĕrece* de *untunĕrece*, și mii de *untunĕrece*. Frîncu

[4] Vezi inventarul tiparelor partitive la Pană Dindelegan 2012; Tănase-Dogaru, Uşurelu 2015a și 2015b.

[5] Vezi și Stoian-Krieb 2011.

BDD-V4338 © 2017 Editura Sitech
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-21 12:26:04 UTC)

(1997) consideră că în textele netraduse din slavă, precum și în cele originale acest numeral nu apare. De altfel, chiar din secolul al XVI-lea se observă tendința de a-l evita, folosindu-se numeralul *mii*, în special în textele sudice: *mii de* oameni (Cf. Frîncu 1997:130). Și corpusul nostru înregistrează acest slavonism cu forma *untunearece*, dovadă a caracterului nominal al cardinalelor cu valori mari (*untunearece* are morfologie de plural):

(11) ***mii de untunearece*** *sta înaintea lui* (Coresi, *Cazania a II-a*)

Tiparul sintactic reprezentativ pentru *aproximarea generică* este S1 + de/din/dintre + S2, unde S1 este un pronume sau un adjectiv pronominal nehotărât:

(12) *Era* ***unii de feciorii*** *lu Schecu Ovreaiul* (*Codicele Bratul*: 203)

Destui de câți *fapt-au farmece* (*Codicele Bratul*: 205)

Şi ***fieşŭ-carele de noi*** *datoriu iaste lui Dumnezeu mii de talanţi* (Coresi, *Cazania a II-a*: 285)

Doară ***cineva*** *va creade* ***den judeci*** *întru el* ***sau den farisei****?* (Coresi, *Cazania I*: 59)

se arată ***unii dentru ei*** *foarte frumoș întru ochii noștri* (*Evanghelie învățătoare*: 194)

să nu fie ***niscare păcate*** *mari* ***den cele 7 păcate*** *de moarte* (*Şeapte taine a* besearecii: 191)

vor împărâți ***din feciorii*** *lui Ham* (Antim Ivireanul, *Scrieri*: 30)

Oare iaste ***cineva dintr-acei*** *ce mă ascultă* (Ilie Miniat, *Cazanii*: 501*)*

Urul[6] ***den ei*** *nu izbândi* (*Psaltirea Hurmuzaki*: 177)

ci au rămas ***din ei mulți*** (Antim Ivireanul, *Didahii*: 121)

de să va înșela ***neștine dintru voi*** (Varlaam: 186)

ne hrănim ***cu de aceste poame*** (*Alexandria*: 53)

2.2. Aproximarea cantitativă non-numerică

În structurile (pseudo-)partitive, S1 este reprezentat de un substantiv colectiv, cu rol funcțional:

(13) *înțeleaseră* ***nărod mult den iudei*** (Coresi, *Cazania I*: 156)

ieşiia în timpinarea lui tot Ierusalimul şi ***mulţime de năroade*** (*Evanghelie învăţătoare*: 150)

şi le voi da cu soarte ***rămăşiţelor de poporul*** *mieu aceastea toate* (Dosoftei, *Parimiile:* 103)

Şi va fi vârtutea lor ca ***pozderiia de câlț*** (Dosoftei, *Parimiile:* 108)

Multă seamă de oaste*, oameni prinşi, zic istoriile, din oastea lui Ţiros au jungiatŭ Temira cu mâna ei* (Costin, *Viiaţa lumii*: 323)

împreună cu Cara Mehmet-paşa şi cu ***mulţime de turci*** (Constantin Cantacuzino: 200)

[6] *Urul* = unul.

BDD-V4338 © 2017 Editura Sitech
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-21 12:26:04 UTC)

cum sânt ***o samă de oameni*** *de nu le place mireasma acelora flori scumpe* (*Şeapte taine a besearecii*: 252)

au scos şi Zamoyschii oastea leşască împrotiva ***grosimei cei tătărăşti*** (Costin, *Letopiseţul*: 44)

au lovit ***un stol de leşi*** (Costin, *Letopiseţul*: 79)

cât să nu hie apucat a ieşi ***un bulucŭ de némţi*** (Costin, *Letopiseţul*: 81)

au mai lovit ***o drâmbă de tătari*** (Costin, *Letopiseţul*: 74)

sânt căzacii de neamul său ruşi, ***rămăşiţele de oşténi*** *a cnédzilor ruseşti* (Costin, *Letopiseţul*: 123)

Analiza construcţiilor de acest tip are ca punct de plecare constatarea că ambele tipuri de structuri presupun o structură sintactică de tip (pseudo-)partitiv. În limba română modernă, construcţiile partitive pot fi partitive sau pseudo-partitive (Tănase-Dogaru 2009, 2012; Nedelcu 2009):

a. partitive:

(i) partitive cu *din* (*o sticlă din vinul acela bun*)

(ii) partitive cu *dintre* (*o parte dintre studenţi*)

b. pseudo-partitive:

o sticlă de vin

În limba română veche, prepoziţia *de* se folosea în mod curent cu sens partitiv propriu-zis (vezi *urul de noi, ura de sâmbete*). Pe măsură ce s-au format prepoziţiile partitive *din* şi *dintre, de* a devenit pseudo-partitiv.

Aproximarea generică cu pronume şi adjective pronominale nehotărâte presupune o structură sintactică de tip (pseudo-)partitiv, asemănătoare cu structura unei construcţii pseudo-partitive „standard", de tipul *pahar de vin*. Construcţiile de tipul *urul den ei*, au structura sintactică asemănătoare cu cea a partitivelor „standard", de tipul *unii dintre ei*. Atât construcţiile cu structură pseudo-partitivă, cât şi cele cu structură partitivă se încadrează în tipul de „limbaj vag" obţinut cu ajutorul cuantificatorilor vagi non-numerici (Chanell 1994, Drave 2001), având rolul de a accentua informaţia (*au perit* ***mulţi din cazaci***) sau de a umple un gol din informaţie (*au şi peritŭ* ***den munténi câţva***) (Cf. Drave 2001, Jucker et al. 2003).

Aproximarea cantitativă non-numerică presupune folosirea unui substantiv colectiv în prima poziţie nominală din structura (pseudo)-partitivă. În timp ce în limba română actuală, colectivele *mulţime, seamă, puzderie* etc. reprezintă elemente care au migrat spre capătul funcţional al continuumului lexical-funcţional, nemaiprimind astfel determinanţi, în limba română veche, substantivele colective primeau în mod obişnuit determinanţi (*altă seamă de oşti*). Acest lucru ne îndreptăţeşte să propunem o analiză a colectivelor din limba română veche ca elemente lexicale, migrarea lor spre centre funcţionale având loc după secolul al XVIII-lea (Tănase-Dogaru, Uşurelu 2015b).

În cazul construcţiilor cu substantive colective, aproximarea se realizează tot cu ajutorul cuantificatorilor vagi non-numerici (Chanell 1994), iar funcţia limbajului vag în acest caz este, de cele mai multe ori, accentuarea informaţiei (spre exemplu,

BDD-V4338 © 2017 Editura Sitech
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-21 12:26:04 UTC)

accentuarea mulțimii oștilor turcești servește la scoaterea în evidență a vitejiei moldovenilor). Și în acest caz, se aplică ideea că, de multe ori, limbajul vag poate fi mai eficient decât cel precis, întrucât poartă mai multe implicații contextuale relevante.

2.3. Aproximarea temporală

Aproximarea temporală se realizează fie prin prepoziție (*până la* / *până în* / *pe la* / *peste*) urmată de un numeral / substantiv, fie prin adverbe temporale (*vreodată, cândva, uneori*), fie prin intermediul unor modificatori (*cu puțin / cu mult*) sau a locuțiunii adverbiale *aproape de* urmate de un substantiv:

(14) *au tărăgănat acea domnie acei domniei* ***mai până la anul*** (Costin, Letopisețul: 63)
să iasă ***până în patru dzile*** *cu oștile lui* (Costin, Letopisețul: 45)
altele ***peste un an*** *oarece cu puțin* (Costin, Letopisețul: 95)
și ***peste puține dzile*** *au lăsat Ceahrinul* (Costin, Letopisețul: 127)
Sau cine ***vreodată*** *pasire dobitocită n-au vădzut sau dobitos păsărit au vădzut?* (Cantemir, Istoria: 52)
cele ***mai de multă*** *trecute* (Costin, *Letopisețul*: 95)
aproape de apusul *soarelui, Schinderŭ paşea au descălecat oastea* (Costin, Letopisețul: 71)

2.4. Aproximarea spațială

Aproximarea spațială se realizează prin intermediul locuțiunii adverbiale *aproape de* urmată de un substantiv comun sau propriu, prin intermediul unei prepoziții urmate de substantiv ori prin construcția *unde de unde*:

(15) *Amu* ***aproape de Dunăre*** *fiind sultanŭ Osmanŭ* (Costin, *Letopisețul*: 77)
Mai multŭ ce războia căzacii ***pen păduri, pe la cetăți*** (Costin, *Letopisețul*: 81)
au lovit și ***până aproape de Țarigrad*** (Costin, *Letopisețul*: 124)
Unde și unde *au rămas câte-o dugherniță* (Costin, *Letopisețul*: 133)

3. Aproximarea graduală

Aproximarea graduală se poate exprima prin construcții în componența cărora intră un modificator (*ca* / *can, mai*) urmat de un adjectiv, un adverb sau un verb:

(16) *Și-i era casa* ***can grè*** (Neculce: 264)
cuvinte ***cani necioplite*** *slobod* (Cantemir: 101)
rămăsesă ***mai sângur*** (Neculce: 107)
fugisă ***mai toți*** *în Țara Leșască* (Costin, *Letopisețul*: 43)

Aproximarea graduală se mai exprimă, în româna veche, și printr-un adjectiv / adverb diminutival (*puținel*, *puțintel*), prin locuțiunea adjectivală *fără de număr* ori prin construcții de tipul substantiv + de + substantiv:

(17) *au perit* ***puținei némți*** *la trecătoarea cu podul* (Costin, *Letopisețul*: 143)
stoluri după stoluri *au pornitŭ la vad* (Costin, *Letopisețul*: 53)

BDD-V4338 © 2017 Editura Sitech
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-21 12:26:04 UTC)

Concluzii

Analiza pe care am întreprins-o pune în evidență numărul mare de construcții care exprimă diferite tipuri de aproximare în limba veche, unele mărci pierzându-și rolul de aproximator în româna contemporană. Dintre tipurile de aproximare prezente în româna veche, cel mai bine reprezentate sunt aproximarea generică exprimată prin construcții (pseudo)partitive și aproximarea prin construcții cu numerale. Mărcile specializate pentru exprimarea aproximării sau a impreciziei au rol de accentuare a informației sau de umplere a unor goluri din informație.

BIBLIOGRAFIE

Chanell, Joanna, 1994, *Vague Language*, Oxford, Oxford University Press.

Corver, Norbert, Joost Zwarts, 2006, "Prepositional numerals", *Lingua* 116, p. 811-835.

Drave, Neil, 2001, "Vaguely speaking: a corpus approach to vague language in intercultural conversations", in Pam Peters et al (eds.), *New frontiers in corpus research*, Amsterdam, New York, Walter de Gruyter, p. 25-40.

Frîncu, C., 1997, „Morfologia", în Gheție, Ion (coordonator), *Istoria limbii române literare. Epoca veche (1532-1780)*, București, Editura Academiei Române, p. 113-145; 319-346.

Gramatica limbii române, 2008, I, II, București, Editura Academiei Române.

Jucker, Andreas H. et al., 2003, "Interactive aspects of vagueness in conversation", *Journal of Pragmatics* 35, p. 1737-1769.

Kleiber, Georges, 1990, *L'article* ***le*** *générique. La généricité sur le mode massif*, Genève, Paris, Librairie Droz.

Manoliu-Manea, Maria, 1968, *Sistematica substitutelor în limba contemporană standard*, București, Editura Academiei Române.

Nedelcu, Isabela, 2009, *Categoria partitivului în limba română,* București, Editura Universităţii din Bucureşti.

Nouwen, Rich, 2010, "Two kinds of modified numerals", in Semantics & Pragmatics, volume 3, p. 1-41.

Pană Dindelegan, Gabriela, 2012, „Sintagma partitivă în limba veche", în Rodica Zafiu et alli (eds), *Limba română. Direcţii actuale în cercetarea lingvistică (I). Actele celui de al 11-lea Colocviu internaţional al Departamentului de lingvistică (Bucureşti, 9–10 decembrie 2011)*, București, Editura Universităţii din Bucureşti, p. 189–198.

Stan, Camelia, 2009, „Cuantificarea grupurilor sintactice – Fenomene actuale", în Pană Dindelegan, Gabriela (coordonator), *Dinamica limbii române actuale – Aspecte gramaticale și discursive*, București, Editura Academiei Române, p. 393-414.

BDD-V4338 © 2017 Editura Sitech
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-21 12:26:04 UTC)

Stoian-Krieb, Silvia, 2011, *Mijloace lingvistice de realizare a aproximării în limba română*, Bucureşti, Editura Universităţii din Bucureşti.

Tănase-Dogaru, Mihaela, 2012, *The Syntax of Quantity and Quality in Romanian. Prepositional Binominal Constructions*, Bucureşti, Editura Universităţii din Bucureşti.

Tănase-Dogaru, Mihaela, Camelia Uşurelu, 2015a, "Diachronic Variation with Romanian (pseudo)partitives", *Revue Roumaine de Linguistique*, LX, 2-3, 243-255.

Tănase-Dogaru, Mihaela, Camelia Uşurelu, 2015b, „Exprimarea aproximării prin construcţii (pseudo)partitive în româna veche", comunicare prezentată la Colocviul internaţional *Mijloace lingvistice de exprimare a impreciziei în limbile romanice*, Universitatea din Bucureşti, Centrul de lingvistică comparată şi cognitivism, 22-23 mai 2015.

Zafiu, Rodica, 2002, „Strategii ale impreciziei: expresii ale vagului şi ale aproximării în limba română şi utilizarea lor discursivă", în Pană Dindelegan, Gabriela (coordonator), *Perspective actuale în studiul limbii române. Actele colocviului Catedrei de limba română, 22-23 noiembrie 2001*, Bucureşti, Editura Universităţii din Bucureşti, p. 363-376.

Zafiu, Rodica (2003), „**Tu** generic în limba română actuală", în Pană Dindelegan, Gabriela (coord.), *Aspecte ale dinamicii limbii române II*, Bucureşti, Editura Universităţii din Bucureşti, p. 233-256.

Surse:

Acte şi fragmente, în B.P. Hasdeu, *Cuvente den bătrâni. Limba română vorbită între 1550-1600*, ed. de G. Mihăilă, Bucureşti, Editura Didactică şi Pedagogică, 1983, p. 70-199.

Antim Ivireanul, *Didahii*, în *Opere*, ed. de Gabriel Ştrempel, Bucureşti, Editura Minerva, 1972.

Istoriia a Alexandrului celui Mare din Machedoniia şi a lui Darie din Persida împăraţilor (Alexandria), în *Cărţile populare în literatura românească*, ed. de Ion C. Chţimia şi Dan Simonescu, Bucureşti, Editura pentru Literatură, 1963, p. 3-84.

Cantacuzino, Ioan, Patru *apologii pentru religia creştină şi patru oraţii traduse în limba română la mijlocul secolului al XVII-lea de Nicolae Spătarul (Milescu)*, ed. de Eugenia Dima, Iaşi, Editura Universităţii „Alexandru Ioan Cuza", 2010.

Cantemir, Dimitrie, *Istoria ieroglifică*, ed. de P.P. Panaitescu şi Ion Verdeş, Editura Minerva, Bucureşti, 1983.

Codicele Bratul, ed. de Alexandru Gafton, Iaşi, Editura Universităţii „Al. I. Cuza", 2003.

BDD-V4338 © 2017 Editura Sitech
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-21 12:26:04 UTC)

Coresi, *Tâlcul evangheliilor (1567)*, ed. de Vladimir Drimba, Bucureşti, Editura Academiei Române, 1998 (= Cazania I).

Costin, Miron, *Viiaţa lumii*, în *Opere*, ed. de P.P. Panaitescu, Bucureşti, Editura de Stat pentru Literatură şi Artă, 1958.

Costin, Miron, *Letopiseţulŭ Ţărîi Moldovei*, în *Opere*, ed. de P.P. Panaitescu, Bucureşti, Editura de Stat pentru Literatură şi Artă, 1958.

Diaconul Coresi, *Carte cu învăţătură (1581)*, ed. de Sextil Puşcariu şi Alexie Procopovici, Bucureşti, Atelierele Grafice Socec & Co., 1914, (= Cazania a II-a).

Documente şi însemnări româneşti din secolul al XVI-lea, ed. de Gh. Chivu, Magdalena Georgescu, Magdalena Ioniţă, Alexandru Mareş şi Alexandra Roman-Moraru, Bucureşti, Editura Academiei Române, 1979. (=DÎR)

Dosoftei, *Paremiile preste an, Iaşi, 1683*, ed. de Mădălina Ungureanu, Iaşi, Editura Universităţii „Alexandru Ioan Cuza", 2012.

Evanghelie învăţătoare (Govora, 1642), ed. de Alin-Mihai Gherman, Bucureşti, Editura Academiei Române, 2011.

Ilie Miniat*, Cazanii (Bucureşti, 1742),* ed. de Cristina Creţu, Iaşi, Editura Universităţii „Al. I. Cuza", 2013.

Istoria Ţării Româneşti de stolnicul Constantin Cantacuzino, în *Cronicari munteni*, ed. de M. Gregorian, Bucureşti, Editura pentru Literatură, 1961.

Istoria Ţării Româneşti de la octombrie 1688 până la martie 1717 (Cronica Anonimă despre Brâncoveanu), în *Cronicari munteni*, II, ed. de M. Gregorian, Bucureşti, Editura pentru Literatură, 1961. (= *Anonimul Brâncovenesc*)

Liturghierul lui Coresi (1570), ed. de Al. Mareş, Bucureşti, Editura Academiei Române, 1969.

Neculce, Ion, *Letopiseţul Ţării Moldovei*, ed. de Iorgu Iordan, Editura de Stat pentru Literatură şi Artă, Bucureşti, 1959.

Sfântul Antim Ivireanul, *Scrieri*, ed. de Mihail Stanciu şi Gabriel Ştrempel, Bucureşti, Editura Basilica a Patriarhiei Române, 2011.

Psaltirea Hurmuzaki, ed. de Ion Gheţie şi Mirela Teodorescu, Bucureşti, Editura Academiei Române, 2005.

Şeapte taine a besearecii: Iaşi, 1644, ed. de Iulia Mazilu, Iaşi, Editura „Universităţii Alexandru Ioan Cuza", 2012.

Ureche, Grigore*, Letopiseţul Ţării Moldovei*, ed. de Mircea Scarlat, Bucureşti, Editura Minerva, 1978.

Varlaam, *Răspunsul împotriva Catihismului Calvinesc*, în *Opere*, ed. de Mirela Teodorescu, Bucureşti, Editura Minerva, 1984.

BDD-V4338 © 2017 Editura Sitech
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-21 12:26:04 UTC)

SPECIALIZED MARKERS FOR EXPRESSING APPROXIMATION AND VAGUENESS IN OLD ROMANIAN

Abstract

This paper proposes a syntactic and semantic analysis of different types of approximation in Old Romanian: proper approximation, approximation obtained through indeterminacy and gradual approximation. The role of approximation in Old Romanian is to emphasize a piece of information or to fill a gap of information. It is important to note the high number of markers that work as modifiers of a nominal expressing quantitative-qualitative approximation and the markers from structures that express non-numerical quantitative approximation. An important role in expressing approximation / vagueness in Old Romanian is played by partitive structures and pseudo-partitive that includes vague non-numerical quantifiers.

Key-words: *approximation, cardinal numerals, (pseudo-)partitives, vagueness, Old Romanian.*

BDD-V4338 © 2017 Editura Sitech
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-21 12:26:04 UTC)